

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Aineenopettajaliitto AOL ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Viite: Lausuntopyyntöne 24.1.2018 OKM/41/010/2017

Aineopettajaliitto AOL ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Aineopettajaliitto AOL ry esittää pyydettyinä lausuntona luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta seuraavaa:

Laadukas, yleissivistävä lukio

Aineopettajaliitto AOL ry kannattaa lukiokoulutuksen monipuolista kehittämistä ja vahvistamista. Myös opiskelijoiden laaja-alaisen osaamisen kehittäminen on tärkeää.

AOL haluaa muistuttaa, että suomalaisen koulutusjärjestelmän vahvuus perustuu valtakunnallisesti tasapuolisesti eri ikäryhmien ja opetusmuotojen saatavilla olevan opettajakunnan vankkaan aineenosaamiseen ja pedagogiikan tuntemukseen. Syvälinen ja vankka perustaitojen hallinta eri aloilta mahdollistaa opiskelijalle tien itsenäiseen ja laaja-alaiseen osaamiseen ja soveltamiseen. Kehitystyössä tulee säilyttää Suomen koululaitoksen vahvuudet ja ajanmukaistaa säädöksiä siten, että opiskelijoille jatkossakin taataan laadukas yleissivistävä toisen asteen koulutus.

Koulutuksen alueellisen tasa-arvon takaamiseksi on ensiarvoisen tärkeää säilyttää kattava lukioverkosto.

Uudistusten toteutuminen vie aikaa jo senkin vuoksi, että niiden toteuttajien tulee sisäistää ne kunnolla käytänteisiinsä. Lukioissa parhaillaan meneillään olevat monet uudistukset työllistävät niin opiskelijoita ja opettajia kuin koulutuksen järjestäjiä monin tavoin. Lakiluonnoksen yleisperusteluissa mainittu lukion uudistamishankkeeseen liittyvä suunnitelma opetussuunnitelman perusteiden uudistamisesta 2019-2020 ja uusien opetussuunnitelmien käyttöönotto 2021 on aikataulultaan liian kireä.

Opiskelijoiden hyvinvointi

Erinomaisena nähdään lain tavoitteena oleva lukiolaisten hyvinvoinnin edistäminen, heille annettavan opiskeluun liittyvän henkilökohtaisen tuen lisääminen sekä jatko-opintoihin siirtymisen sujuvoittaminen. Arvioitu resursointi nähdään alimitoitettuna ottaen huomioon, että esim. jokaisen opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tulisi päivittää säännöllisesti sekä lisäksi lukioille asetettava jälkiohjausvelvoite. (Esimerkkeinä em. asiakirjoissa annetut henkilökohtainen ohjaus oppimisen tuen henkilökohtainen ohjaus n 48e/ opiskelija, ylioppilastutkinnon kokeen kustannus n 58e/ opiskelija sisältäen opettajan tarkistuspalkkion ja hallinnolliset kustannukset.)

Oikeus monipuolisiin opintoihin

Lukiodiplomien maininta lukiolakiluonnoksessa on hyvä asia. Tämä mahdollistaa niiden kehittämisen valtakunnallisesti osaksi kaikkien lukioiden tarjontaa, sillä lukiokoulutuksen tarkoituksena on valmentaa opiskelijoita kaikkiin korkeakouluopintoihin, niin tiede- kuin taideoppilaitoksiin.

Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, näiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot, korkeakouluysteistyö ja kansainvälistyminen ovat kannatettavia tavoitteita, joiden toteutuminen olisi konkretisoitava myös lukioiden taloudellisessa resursoinnissa, jotta lukiot voivat toteuttaa tehtävänsä yhtä laadukkaasti ja tuloksellisesti kuin tähänkin asti.

Vahvuutena monipuolinen ainevalikoima ja pätevät opettajat

Suomalaisen koululaitoksen vahvuudeksi on tutkimuksellisestikin todettu eri oppiaineiden pätevät aineenopettajat. Lukiolakiehdotuksen perusteluissa tätä ei ole huomioitu §13 1. momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa, jossa mainitaan, että ”koulutuksen järjestäjä päättää käytettävistä opetusmenetelmistä”.

AOL edellyttää, että opettaja saa jatkossakin päättää käytettävistä opetusmenetelmistä ottaen huomioon kulloisenkin tilanteen ja sen pedagogiset tarpeet.

Myös laajoissa, oppiainerajat ylittävissä opintojaksoissa tulee varmistaa, että opiskelijoilla on käytettävissään kaikkien opintojaksoon sisältyvien oppiaineiden pätevät aineenopettajat.

Lukion opettajan virka

Huolestuttavana AOL pitää sitä, että lakiluonnoksessa ei lainkaan mainita opettajan virkoja. Nykyisessä lukiolaissa ja perusopetuslaissa kuten hiljattain säädettyssä ammatillisesta koulutusta koskevassa laissa puhutaan riittävästä määrästä opettajan virkoja.

AOL toivoo, että §57:ää muutetaan siten, että myös siellä kirjataan näkyviin, että lukioissa on oltava riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Näiden lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Maltillinen ylioppilaskokeen uusinta-oikeus

AOL kannattaa Gaudeamus Igitur - työryhmän esitystä ylioppilaskokeen uusimismahdollisuuksien maltillisesta lisäämisestä: hylätyn kokeen voisi uusia kolme kertaa ja hyväksytyt kokeen kaksi kertaa. Emme näe, että kansallisesti tai koulutusjärjestelmän kannalta olisi hyötyä rajattomasta uusimismahdollisuudesta. Tällainen ei ole myöskään pedagogisesti mielekäs vaihtoehto: on hyvä, että ylioppilastutkintoon osallistuva valmistautuu kokeeseen.

Velvollisuus vastaanottaa ylioppilaskoe voidaan säätää vain sille koulutuksen järjestäjälle, jonka oppilaitoksessa henkilö on suorittanut ylioppilaskokeen. Muu vaihtoehtoinen koepaikka olisi mahdollinen vain ko. koulutuksenjärjestäjän suostumuksella ennakoimattomalla ja sisältäen mahdollisen kiinteämääräisen tutkintomaksun.

Korkeakouluysteistyö ja kansainvälistyminen

AOL kannattaa, että opiskelijalla on lukio-opintojensa aikana mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan ja suorittaa osa lukiokoulutuksen oppimäärästään yhdessä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. Tämä tulisi kuitenkin kirjata lukiolakiin opiskelijan oikeudeksi ja mahdollisuudeksi eikä velvoitteeksi lukioille.

Lukioiden valtakunnallisesti erilaiset toimintamahdollisuudet tulee ottaa huomioon. Kustannukset on jätetty mainitsematta: yhteistyöstä koituvat kustannukset on otettava huomioon niin lukioiden kuin korkeakoulujen rahoituksissa.

Koulutuksen järjestäjien yhteistyö myös perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja työ- sekä elinkeinoelämän toimijoiden kanssa on kannatettavaa, mutta sitäkin tulee resursoida huomioiden valtakunnallisesti erilaiset yhteistyön toimintaedellytykset.

Anneli Rantamäki

puheenjohtaja
Aineopettajaliitto AOL ry

Kari Jukarainen

varapuheenjohtaja
Aineopettajaliitto AOL ry

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

Riittävä siirtymäaika lukiouudistuksen toteuttamiseen

Lukiouudistuksen kiirehtiminen ei takaa sen laadukasta toteutumista. Lukion uudistaminen onnistuu parhaiten, jos lukioissa työskentelevät opiskelijat ja opettajat saavat kohtuullisesti aikaa sopeuttaa uudistukset käytäntöön.

Opiskelijoille lukioaika on ainutkertainen. Lukiomuutosten tulee edetä niin, opiskelijat voivat rauhassa keskittyä lukio-opintoihinsa valmistautuessaan tuleviin jatko-opintoihinsa.

Riittävä taloudellinen resursointi

Kaikkiaan lukiolakiluonnoksen sisältämien velvoittavien uudistusten rahoitus tulee etukäteen varmistaa siten, että opiskelijat käytännössä saavat riittävästi henkilökohtaista tukea opiskelulle sekä riittävästi lähiopetusta. Myös yhteistyö korkeakoulujen kanssa edellyttää resursseja niin lukioilta kuin korkeakouluilta. Sama pätee myös kansainvälistymiseen.

Monipuolisen ainevalikoiman säilyttäminen ja siihen velvoittaminen sekä kelpoiset aineopettajat

Lukion yleissivistävyys edellyttää, että opiskelija lukioaikanaan opiskelee laaja-alaisesti eri oppiaineita saadakseen perustiedot eri aloilta. Hänen käytettävissään tulee olla eri oppiaineiden kelpoiset aineopettajat.

Lukiodiplomien kehittäminen vahvistaa lukiodien yleissivistävyyttä ja nostaa taide- ja taitoaineiden arvostusta.

Rajoitettu ylioppilaskokeen uusimisoikeus

AOL kannattaa maltillista hyväksytyjen ylioppilaskokeiden uusimisoikeutta ja katsoo, että rajaton uusimisoikeus ei ole pedagogisesti kestävä ratkaisu ja kuormittaa lukioita kohtuuttomasti.

Yhdenvertainen lukiokolituksen saavutettavuus ja laatu

AOL edellyttää, että lukiolain muotoilulla taataan maan kattava lukioverkosto, jonka kaikissa oppilaitoksissa opiskelijoiden on mahdollista saavuttaa laaja yleissivistys ja jatko-opintokelpoisuus.